

SLOVENSKI NAROD

Izloži vsak dan popoldne, izveniš nedelje in praznike. — Inzerati do 20 petek a Din 2., do 100 vst Din 2.50, od 100 do 300 vst a Din 3., večji inzerati petik vrsta Din 4. — Popust po dogovoru. Inzeratni dašek posebel. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12., za inozemstvo Din 25. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo
Ljubljana, Knafljeva ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ul. 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. — Jesenice, Ob kolodvoru 104. —
Račun pri pošti. Ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

DR. KOROŠEC PODAL OSTAVKO

Za ministra šum in rudnikov je imenovan ban inž. Sernec, vodstvo banske uprave pa prevzame podban dr. Pirkmajer

Beograd, 29. septembra. Kakor se sedaj službeno objavlja, je ob priliki svoje avdijske minuli petek v Niški banji minister za šume in rude dr. Anton Korošec podal ostavko. Ostavka je bila sprejeta. Istočasno je bil imenovan za ministra za šume in rude dosedanji ban dravske banovine inž. Dušan Sernec, ki je včeraj prisegel in bo prihodnje dni prevzel posle svoje resore. Vodstvo banske uprave dravske banovine je bilo poverjeno podbanu Otmarju Pirkmajerju.

V svojem demisijskem pismu naglašal odstopivši minister dr. Korošec med drugim:

Zdravniki mi svetujejo, naj svojo bolezen, ki je v poslednjem času krenila na slabše, zdravim v popolnem miru in na daljšem oddihu. Zato mi vest ne dovoljuje, da bi med tem obdržal posle, ki jih ne bi utegnil opravljati tako, kakor velevala državni interesi.

Vaše Veličanstvo prosim, da tudi v tem trenutku sprejme izraze moje popolne zvestobe in brezmejne vdanosti ter iskreno zahvalo za dosedanje zaupa-

nje, kakor tudi zagotovilo moje pripravljenosti, da se bom vselej odzval Vašemu visokemu povabilu v službo za kralja in domovino.

Smatram za svojo dolžnost, da pri tej priliki ponovno izjavim, da hočem tudi v bodoče in povsod v slogi z ostalimi rodoljubi, zvest izraženim načelom Vašega Veličanstva in deklaracijam kraljevske vlade, delati za jugoslovensko nacionalno in državno misel, da bi s tem Vaše Veličanstvo in ves kraljevski dom mogla mirno gledati v svojo bodočnost.

Hitlerjevi pogoji

Takojšnja revizija mirovnih pogodb, ukinitvev reparacijskih plačil in ukinitvev poljskega koridora

London, 29. septembra. »Sunday Express« objavlja pod naslovom »Moji pogoji vsemu svetu« obširno izjavo voditelja nemških narodnih socialistov Adolfa Hitlerja, v kateri razvija svoje načrte za primer, da dobi v Nemčiji oblast v roke. Predvsem zahteva takojšnjo revizijo mirovnih pogodb in Youngovega načrta ter takojšnjo ukinitvev takozvanega poljskega koridora, ki je »iz živega telesa Nemčije izrezan pas«. Nemška narodna socialistična stranka hoče najprvo dobiti v roke vladu, vse drugo bo sledilo samo po sebi. Ne misli pa na puč, marveč si hoče priboriti oblast po legalni poti. Revizijo mirovnih pogodb bo Nemčija dosegla po skupni volji nemškega naroda. Končno Hitler zavrača vse vesti, da se solidarizira s komunisti in da hoče odpraviti zasebno posest.

Henderson o uspehih letošnjega zasedanja Društva narodov

Važni problemi, ki so na dnevnem redu, se bližajo rešitvi, ki bo ustvarila čut varnosti in stalnosti

London, 29. septembra. AA. Zunanji minister Arthur Henderson, ki se je vrnil v London iz Ženeve, je izjavil, da je bilo sedanje zasedanje Društva narodov zanimivo in koristno, da se tako svečano in praznično kakor lani. Glede razprave o amandmanu, ki naj izenači pakt Društva narodov s Kelloggovo pogodbo in onemogoči vojno, je dejal Henderson, da se nadeja, da bo sprejet še pred zaključitvijo sedanjega zasedanja. Lanj je britska delegacija naznanila, da namerava Anglija ratificirati opcijsko klavzulo o tem, da naj se vsi mednarodni spori pravnega značaja predložijo arbitraži. To klavzulo je nato Anglija ratificirala, isto so storile tudi vse druge države. Sedaj je Henderson zapustil Ženevo v prepričanju, da bo ta opcija v kratkem postala obveljavna in da se bo povsod izvajala. S tem v zvezi bo treba sprejeti občo arbitražno pogodbo. Ta pogodba ni neizvedljiva in nanjo ne bo treba posebno dolgo čakati. Z njo pa bo ustvarjena zamisel mednarodne arbitraže, ki bo urjevala mednarodne spore z enakimi metodami prava in pravice, ki so merodajne za individualne odnose v civiliziranih državah. Enakemu cilju služijo ukrepi o finančni podpori krivično napadenih držav, kar bo sprejeto še na sedanjem zasedanju Društva narodov. To in vprašanje razorožitve bo na dnevnem redu odbora, ki pripravlja občo razorožitveno konferenco, ki naj se, kakor vsi pričakujemo, vrši v najkrajšem času. Nato je Henderson govoril o Briandovem načrtu evropske unije in opozoril na govore v skupščini Društva narodov. Briandov predlog je v zvezi s predlogom carinskega premirja v Evropi in s pogajanjem glede redukcije tarif ter z razpravami o ostalih gospodarskih vprašanjih. Vse to so vprašanja, ki jim je lani minister Graham posvetil dolge študije. Če bodo ti predlogi ustvarjeni, ne dvomim v to, da bodo okreplili občo čustvo stabilnosti in varnosti, ki naj bo posledica razorožitve. Zastopniki evropskih držav so v zvezi z Briandovim predlogom pozvali Erica Drummonda, naj pripravi sestanek evropskih držav v Ženevi meseca januarja. Na tej konferenci se bo obenem razpravljalo o poročilu meseca, na katerem bodo proučili Grahamov predlog o evropskem tarifnem problemu.

Francija hoče mir

Velik govor francoskega ministrskega predsednika na zborovanju poljedelcev v Alanconu

Allancon, 28. septembra. Ministrski predsednik Tardieu je imel na poljedelskem zborovanju govor, v katerem je naglašal, da so imeli ukrepi vlade, ki naj bi preprečili padec cen za poljedelske proizvode, v preteklem letu popoln uspeh. Ministrski predsednik je nato orisal smernice bodoče poljedelske politike, ki jo zahteva notranji in zunanji mir. Zunanja politika zahteva stalnost in jo je treba odtegniti strankinim sporom. Francija želi enodušno mir, toda po formuli: varnost, razsodišče in razorožitev. Vsako zanika-

nje teh treh pojmov mora odkloniti. V okviru posvečenih mej te formule je Francija vestno zmanjšala vse oborožitve. V vsem svojem početju je podčrtavala voljo za moralno pomirjenje in spravo in četudi je imela Francija vtis, da ji drugod niso plačevali z enakim novcem, je vendar ohranila mirno kri. Vlada se zaveda, da mora braniti pogodbe kot temelje miru. Ministrski predsednik je kakor običajno zaključil svoj govor s pozivom k solidarnemu delu, ki lahko edino omogoči rešitev velikih problemov.

Zveza jugoslovenskih mest

Ljubljana, 29. septembra.

Dopolodne ob 10. se je sestel v posvetovalnici Zbornice za TOI k seji poslovni odbor Zveze jugoslovenskih mest. O poteku seje ne moremo podrobneje poročati, ker novinarjem dostop na zahtevo nekega zagrebškega gospoda ni bil dovoljen, čeprav je prvotno predsednik zveze zagrebški župan dr. Srkulj izjavil, da bodo lahko prisostvovali seji.

Grško-jugoslovenski stiki

Solin, 29. septembra. AA. Grško - jugoslovenska liga je v soboto priredila banket jugoslovenskim gospodarstvenikom. Prisostvovalo mu je 120 povabilencev. Vsi govrniki so poudarjali potrebo medsebojnega spoznavanja in tesnejšega gospodarskega sodelovanja med obema narodoma. Včeraj je bila v solunski cerkvi sv. Sofije spominška svečanost za padle žrtve zadnjih vojn, ki so ji prisostvovali tudi jugoslovenski gospodarstveniki. Opoldne je jugoslovenskim gostom priredil predsednik udruženja solunskih novinarjev Hamadopoulos banket. Popoldne so si ogledali grško - jugoslovensko svobodno cono in begunska naselja. Ob 6. je bil svečan sprejem v jugoslovenskem domu, ob 8. pa rout v grški zbornici za 250 povabilencev. Danes so jugoslovenski gosti odpotovali v Atene.

Protestni shodi v ČSR

Praga, 29. septembra. Ker so v mestu policijsko prepovedana vsa politična zborovanja, so politične stranke prenesle svojo akcijo na deželo. Včeraj so vse politične stranke priredile v Roudneah veliko zborovanje, na katerem so protestirale proti italijanskemu postopanju s Slovani in manifestirali za Jugoslovence, predvsem za one, ki trpe pod fašističnim režimom.

Kongres sovjetov

Moskva, 29. septembra. Predsedstvo osrednjega izvršnega odbora je sklenilo sklicati 6. kongres sovjetov 5. marca 1931. Meseca decembra 1930 se bodo vršile volitve v okrajne sovjete.

Izropan poštni urad

London, 29. septembra. Včeraj so oboroženi zločinci udri v poštni urad v Britonu. Odnegli so 300 funtov šterlingov.

Rusko žito na budimpeštanski borzi

Budimpešta, 29. septembra. V zadnjih dneh so na budimpeštanski žitni borzi opazili veliko ponudbo ruskega žita. Prodaja se je vršila na podlagi ponudb iz Berlina. Govori se, da je predsedstvo budimpeštanske borze v tej zadevi uvedlo strogo preiskavo.

Pokret proti prohibiciji v Ameriki

Washington, 29. septembra. Kakor se zdi, je prešlo v zadnjem času naraščajoče gibanje proti prohibiciji, ki ga posebno odločno podpira republikanski kandidat za mesto guvernerja New Yorka Tuttle, tudi že na uradne ukrepe. Vodja ameriških prohibicijskih oblasti je smatral za potrebno objavo, naj njegovi uradniki ne posredujejo proti izdelovanju vina in piva za zasebno uporabo, ker velja prepoved samo za izdelovanje teh pijač za prodajo.

Ogromna ležišča premoga v Rusiji

Moskva, 29. septembra. V zapadni Sibiriji so ob reki Barsas v bližini Kemera našli ogromna ležišča premoga, ki jih cenijo za 125 milijard ton. Kemična analiza je pokazala, da vsebuje ta premog 20% nafte, iz katere se lahko producira bencin in petrolej, ki v ničemer ne zaošča za petrolejskimi produkti in Baku.

Svetovna žitna produkcija

Ženeva, 29. septembra. Gospodarska komisija Društva narodov naglašava v svojem poročilu o poljedelski krizi, da je temu kriva nadprodukcija, ki daleko prekaša potrebe kosa. Po zadnjih podatkih je padla žetev v Ameriki od 3.444.700 na 2.460.500 ton. Nasprotno je žetev v Evropi in v Južni Afriki za 2.952.600 ton večja od lanske. Ravno tako je žetev izborna izpadla v Rusiji, v Indiji in drugod, tako da izvažajo te dežele ogromne količine žita. Gospodarska komisija predlaga, naj bi se sklicala svetovna konferenca, ki naj bi našla pota za uporabo preveč žita v industrijske svrhe.

Politična napetost v Španiji

Madrid, 29. septembra. Stavkarsko gibanje se vedno bolj širi in postruje. V Lugu in Santiagu traja že več dni splošna stavka. Razen tega je bila generalna stavka proklamirana tudi v Montfortu. Delavstvo in trgovstvo zahteva odstop tamšnjega guvernerja, ki je dal policiji nalog, naj strejla na demonstrante. Tudi v drugih mestih so bile proglašene stavke političnega značaja. Madridska dijaška federacija, ki je močno republikanska, ostro obsoja v pismu na notranjega ministra nastopanje policije in vmešavanje monarhistične dijaške skupine. Jutri bo v Madridu veliko zborovanje, sklicano od republikanskih strank.

ČSR zgradi oklopno križarko

Praga, 29. septembra. Kakor poročajo nekateri listi, je vodstvo češkoslovaške vojske dalo zgraditi v škodovih tovarnah prvo češkoslovaško oklopno križarko. Zgrajena bo po zgledu monitorjev in bo imela več topov. V ostalem bo oborožena kakor srednja vojna ladja. Kakor javlja list, se bo imenovala »Masaryk« ter bo spuščena v vodo 15. oktobra v Komarno.

Turški zunanji minister v Leningradu

Moskva, 29. septembra. V Leningrad je prišel turški zunanji minister Tefvik Ruzdi bej. Na postaji so ga sprejeli zastopniki leningradskih sovjetov, zunanje političnega komisarijata vojaštva, akademije znanosti in druge odlične osebnosti. Tekom dneva si je Tefvik bej ogledal mesto. Zvečer je priredil leningradski sovjet visokemu gostu slavnostno večerjo.

Nova akcija rumunske opozicije

Bukarešta, 29. sept. Maršal Averescu je informiral izvršni odbor svoje stranke o svoji avdijski pri kralju Karolu ter je pozval vodstvo stranke na ga podpira v akciji za zrušitev vlade. Sklenilo se je, da se bodo po vsej državi priredila zborovanja, na katerih se bo ostro kritizirala politika Maniove vlade.

Nemški državni zbor bo štel 577 poslancev

Berlin, 29. septembra. Kakor uradno poročajo, so pri končnem štetju glasovi pri volitvah v državni zbor narasli na 34 mil. 956.000 tako da je izvoljen en poslanec več. Ta mandat bodo dobili komunisti, ki bodo imeli v novem državnem zboru 75 poslancev. Celotno število državnih zborovskih poslancev znaša sedaj 577.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.745 — 22.805 (22.775). — Berlin 13.4325 — 13.4625 (13.4475). — Bruselj 7.8752. — Budimpešta 9.8889. — Curih 1095.9. — Dunaj 796.10 — 799.10 (797.60). — London 274.50. — New York 56.28 — 56.48 (56.38). — Praga 167.25 — 168.05 (167.65). — Trst 294.70 — 295.70 (295.70). — Pariz 221.76.
INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.12875. — Pariz 20.235. — London 25.04875. — New York 515.45. — Bruselj 71.86. — Milan 26.9925. — Madrid 54.80. — Berlin 122.73. — Dunaj 72.78. — Sofija 3.73. — Varšava 57.75. — Budimpešta 90.235. — Bukarešta 3.07.

Ako želiš imeti lepe knjige, pristopi k Vodnikovi družbi!

Francosko jugoslovansko prijateljstvo

Manifestacije jugoslovenskega in francoskega prijateljstva na kongresu bivših bojevnikov v Cannesu

Pariz, 29. septembra. AA. Iz Cannes poročajo, da so se včeraj nadaljevale slovesnosti, združene s kongresom bojevnikov z vzhodne fronte. Danes je udruženje bivših bojevnikov priredilo obed na čast jugoslovenskemu poslaniku v Parizu dr. Spalajkoviću, ki so mu prisostvovali najodličnejši zastopniki občinskih, civilnih in vojaških oblasti departmana. Na pozdrav predsednika udruženja g. Alexandra je poslanik naglašal, da je jugoslovenski narod slej ko prej neomajno vdan Franciji in njenemu narodu in da čuti veliko hvaležnost zlasti do mesta Cannes in do profesorjev njegovih sol, ki so med vojno vzgajali jugoslovensko mladiino in begunce. Nato je dejal, da je bil prisrčen sprejem bivših bojevnikov v Jugoslaviji v času lanskega kongresa nekaj povsem prirobnega. Spomnil se je tragičnih dogodkov iz l. 1916 in 1916, ko je Francija prisloščila na pomoč srbskemu narodu, mu vtila novo vero v življenje in ga pretvorila v novega junaka. Dr. Spalajković je za svoje besede dolgotrajno ovacilje.

S kongresa bivših bojevnikov na bližnjem vzhodu je bila odposlana Briandov pozdravna brzojavka s čestitkami za njegovo dosedanje delo za mir. Jugoslovenski poslanik dr. Spalajković in bivši bo-

jevniki so položili krasne vence in cvetje na spomenike vojakov, ki so padli v bojih l. 1870 in v svetovni vojni.

Redni zračni promet med Anglijo in Indijo z zrakoplovom

Cardington, 29. septembra. Zaradi močnega vetra se je start zrakoplova R 101 za 24-urni poizkusni polet zakasnil. Zrakoplov bo letel v Indijo in nazaj, na kar bo opravil med Anglijo, Egiptom in Indijo redni zračni promet.

Smrt slavnega angleškega detektiva

London, 29. septembra. V soboto je umrl v Londonu znameniti detektiv angleške policije Francis Carlin, ki je rešil nešteto kriminalnih primerov.

Eksplozija v municijemskem skladišču

Nancy, 29. septembra. Snoči je zletela v zrak velika zaloga topovske municije manjšega kalibra. Oblasti so uvedle preiskavo, ker menijo, da gre za sobotažo. Materialna škoda je zelo velika. Število človeških žrtev ni znano.

Z mednarodnega kongresa kritikov v Pragi

Udeležencem na čast so priredila praška gledališča slavnostne predstave

Ljubljana, 29. sept.

Takoj prvi večer smo si ogledali v mestnem gledališču na Kral. Vinohradih slavnostno predstavo po Janu Boru prirejeni dramatični roman Dostojevskega »Zločin in kazensko« (v 2 delih z 12 slikami). Raskolnikova je igral Zdenek Stepanek, Porfirija Petroviča Karel Vavra, Sofjo Semjonova pa Olga Scheinpligova kot gost, trije močni, izredno ugledni: igralski prvaki.

Obehem se je vršil v Občinskem domu sijajen koncert češke filharmonije pod vodstvom Šefa Talicha.

V soboto smo si ogledali Smetanovo razstavo rokopisov oper, simfonij i. dr., zvečer pa v Narodnem divadlu slavnostno predstavo »Hamlet« z Edv. Kohoutom v naslovni uloži, V. Vydro kot kraljem, S. Rašilovom kot Polonijem, Leop. Dostalovo kot kraljico in Jarm. Kronbanerjevo kot Ofelijo. Predstava je bila seveda izvrstna.

V nedeljo je bila slavnostna predstava v Novem nemškem gledališču, kjer smo slišali Kurt Weillovo najmodernejšo jazz-opero (pravzaprav opereto) »Aufstieg und Fall der Stadt Mahagony« z besedilom Berta Brechta. Avtor je znan in slovit kot skladatelj »Dreigroschenoper«.

Hm, kolosalno!

V ponedeljek smo izleteli na »Bertran-ko«, vilo, v kateri je Mozart komponiral dele »Don Juana« in »Tita«, nato z avto-busom na divni »Barrandov«, izletno točko na pobočju hriba s steklenim hotelom, s terasami, kopališčem, plesišči i. dr., ter končno v Narodni Divadlo k predstavi izvirne češke opere »Bratje Karamazovi«. Grandiozno delo silnega učinka, sijajnega izvajanja in genialne uprizoritve je uglašil Otokar Ostrčil. Igralski čudovit je Emil Pollert kot oče Karamazov, glavno pevsko partijo ima Mitja, ki jo izvaja silni junaški tenor Jos. Masak, Smerdjakov je bariton Jiří Huml, Grušenka pa Ana Kejřova. Opera je zlasti orkestralno silno zanimiva, psihološki izrazita; tudi balet v 2. delu je prekrasna točka, 3. del, pred sodiščem pa višek muzikalne dramatičnosti, ki jo krasno omili lirski polgri pred begom Mitje in Grušenke v svobodo. Orkester z nad 70 glasbeniki in ves ansambl z nad 120 osebami je ostavil na nas ogromen vtisk.

Pa se je spet skazilo...

Včerašnja nedelja je bila jesenska, čemerna in pusta — Ljubljanci so jo preživeli večinoma doma

Ljubljana, 29. septembra.

Hudir ga potipali! Z lepimi in dobrih nameni so ljudje vstali, zunaj pa je bilo tako žalostno, kot na vse svete. Nebo je bilo skisano malone tako kot trnovsko zelje (zelje je sicer dobro kislo, nebo bi pa ne smelo biti!) In so nekateri nesrečne srečnike čakali nabiti telečnjaki, da bi jih ponesli v divno naravo in tam v resničnem zanosu izpraznili. Kaj storiti? Dež, dež in dež. Pa so obupani turisti odvezali nahrbtnike ter bridkost poplaknili s slivovko iz src. Dobri nameni so spivali po griu. Marsikdo je vstal, potem je pa ozlovoljen spet zlezal pod odejo. Izletnikov je bilo zjutraj na postaji zelo malo. Kasneje pa se je nebo vendar nekoliko votolajilo.

Ulice so oživele

Ljudje so romali z dežniki kot bi šli na vojno, čemerno so se držali ter potrpežljivo preskakovali luže. Nekateri so se ustavljali pred raznimi izločbami ter tiho vzdihovali, zopet drugi so se tlačili v tramvaju in se vozili brez cilja — do pošte ali kamor je pač naneslo, tramvaj pa je poskočno dirjal, kakor da je ponorel od veselja, ker je bila deževna nedelja. — Sploh je zadnje čase tramvaj nekoliko krvoloben in bliskovit, da brez žrtev ne gre. — Vendar tramvajske nesreče ni bilo, kakor se mi zdi, samo neka nesrečna dama je v gneči v tramvaju izgubila čevljiček, ki ga je končno našla. To pa ni vredno besede.

Pred šentjakobsko cerkvijo

Pred šentjakobsko cerkvijo so se verne ženske pogovarjale o tem, kdo je umrl in o vremenu, češ, da je boljše tako, »se vsaj ne bo naredilo toliko gneha ko takrat, ko se nage babe kopljajo«. Potem pa je začelo kazati na lepše; ženske so pričele vzdihovati in tožiti nad slabimi časi, češ, da je ves svet narobe in da ni niti ob lepem vremenu nikogar k maši, ko je dež, pa najbrž vsi spe. — »Molimo za grešne duše!« in so šle v cerkev.

Grešne duše

so pa v Tivoliju igra le hazeno ali nekaj podobnega. Gola meča, urne noge in roke. Skakale so kot žrebeta ter premetavale žogo, da se jim je ves kar samo smejalo. Da, na lepo vreme je kazalo tam v Tivoliju — drugod pa, naj vse skup kolk-ha brene!

Promenada

je bila tako umita, da je nekaterim služila celo za zrcalo. Ves čas so gledale v tla, tako da je prišlo do številnih karambolov, ampak brez težjih posledic. — Edo-ni promenada se je odrezala, dočim je bilo drugod vse čisto jesensko zaspano. Mladine je v Ljubljani izredno mnogo, tako, da se nam ni treba bati, da bi izumrli, posebno ženske mladeži je toliko, da se nam obeta bodočnost haremov, sicer ne vem, kaj bo. Dobro bi tudi bilo, da bi ženske nekaj časa služile vojake, vsaj toli-

A to še ni bilo vse: po ogledovanju stare, zgodovinske mestne posetovalnice nas je v dvorani presenetilo svetovno slavno Pevsko združenje praških učiteljev z nad vse dovršenim, mojstrskim izvajanjem štirih veličastnih, sila težkih skladb: B. Smetanovega »Posvetila«, V. Novaka »Božične pesmi ter dveh J. B. Foersterjev »Himne«. Dirigiral je šef prof. Met. Doležal.

Na routu pri zunanjem ministru nam je zapelo Pevsko združenje praških učiteljev pod dirigentstvom Met. Vymetala troje pesmi B. Smetane, V. B. Aima in L. Janačka ter končno narodne pesmi — na »Bertramci« v Mozartovem salončku pa nam je zazviral praški kvintet na pihala Ant. Rejche (1770—1836) kvintet op. 88, št. 5. Razume se: vse izvajano preodlično! Užiti, ki so tako redki!

V nedeljo pop. pa smo šli poslušat še nekaj našo Zdenko Zilkovo v Stavovske divadlo: pela je Rusalko v nabitnem, velikanskem gledališču ter žela za svoje prekrasno petje in igro brezkončne ovacije in aplavze. Saj je značilno: vzlic najlepšemu dnevu gledališče natlačeno pri tako znani in tisočkrat slišani operi. Zilkova je pač kot Rusalka izredno privlačna umetnica. V. Marek kot povodnjak, Marta Krasova kot čarovnica in Vlad. Tomš kot princ pa so ji tudi izvrstni partnerji. Pod dirigentstvom Vinc. Maxnerjevim je bila ta »Rusalka« najboljša predstava, kar sem jih slišal.

V torek zvečer pa sem se za slovo odzval še povabilu ravnateljstva nove praške »Velike opere«. Novo Heno gledališče, nove osebe, nove dekoracije, vse novo. Gospodične v črnih oblekah z belimi predpasniki kot biljeterke so takisto novost! Izvajali so Eme. Kalmanovo najnovejšo šlager-opero »Viljo« z Montmartrac pod taktirko mladega Jaromira Žida in v režiji včasih našega Vlad. Mareka. Izvrsten operetni ansambl; tempo in temperament ter dobri glasovi in živahna igra. Nad vsemi pa je Ninon, modelka, ki jo podaja Slavka Tauberjeva.

Ah, bilo je vseh pet dni prekrasno... Ali »Nichts ist schwerer zu ertragen, als eine Reih' von schönen Tagen«... Bilo je preveč, preveč. Zato mi oprostite, da je moje poročilo tako površno! Fr. G.

V Zvezdi

je bilo živahno kot na sejmu. Gospod z mero in tehtnico je imel mnogo dela. Celo krdelo penzionistov se je tehtalo, čemur sem se spopletel čudil, potem sem se pa spomnil: Proti zadnjemu se revčiki tehta-jo, da vedo, koliko so shujšali... Ob 11. se je pričel koncert. Violino so zapele tako presunljivo, da je mladina obstala pod kostanji kot vkopana. Pobožni obrazi, nepopisna resnost. Najbrž tako mora biti, a meni so se zdeli strašno pusti. Vsi seveda niso bili takšni. Mnogi so godli sami zase, klepetali so kakor za stavo, tako da godba ni daleč segala, niti do najbližjih ušes ne mnogo. Sicer pa tudi med to množico ni bilo pravega veselja, večina obrazov je bila tako čmerikava, kot da so jih pekla kurja očesa ali kake srčne bolečine, ne smem reči, kaj jim je bilo. Še celo tisti nasmejani mošček s časniki je bil nekoliko pobit ter pri ponujanju listov ni vedel povedati nobene važne novice, trgovina je bila slaba. Klopki so bile večinoma prazne, kavarniški vrt tudi, ljudi je nekam zeblo. Na klopi pa je sedela silno žalostna Zinka, stara gospodična, ki je baje nekoliko uboga na duhu, kakor pravijo zlobni ljudje. Ženina je čakala kot sem izvedel, a ga ni bilo, še celo po koncertu je reva sedela vsa obupana, dokler se ni pričelo nebo solziti.

Popoldne je Ljubljana zaspala

Po ulicah so se zibali le redki, tisti, ki so v Ljubljano zašli zaradi lepšega in služkinje, ki so hitele uživati sladko prostost in drugo. Dež in dež. Kasneje pa vendar mnogih ni zadržal doma, kakor sem rekel, predvsem služkinj, kuharic, delavcev in sploh tiste vrste ljudi, ki niso tako strašno nežni. Šli so v Tivoli. Tam je bilo še precej veselo. Gramofon je prelepo pel, ljudje so se izbornu zabavali v vrtiljaku, četudi jih je nebo s svojim blagoslovom biadilo.

V kino

jih je mnogo vedrilo, ki se za blagajno niso zmenili. Bila je res čudna nedelja, da ni bilo v kinu ljudi. Samo

v kavarnah

je bilo ljudi, da se je vse trilo. V Zvezdi in Emoni je bila taka gneča, da niti vsi gostje niso imeli prostora ter so sedeli ka-

kor Lazar pred vrati. Marsikdo se je zaletel v kavarno, a ga je kar vrglo nazaj: oči obupanih gostov, ki so tam vedrili po 4 do 5 ur pri vodi ter kleli vodo in tobačni dim, ki je bil še gostejši kot ljubljanska megla itd.; obup zunaj in znotraj, zunanaj dež, znotraj pa sentimentalna godba, človeku je res kar tesno.

Najbolj veselo

pa je bilo tam, kjer je tekel dalmatince, česar niti ni treba omenjati. Ne vem, kako je to, a tako je in menda že mora biti. Drugod pa je bilo vse skazeno, zato je najbolje molčati, da ne bo nepotrebnih solz.

K otvoritvi Gremijalne trgovske šole

Ljubljana, 28. sept.

Danes ob 2. popoldne se bo vršila v palači Trgovski dom svečana otvoritvena gremijalna trgovska šola.

Iz kratkega opisa obstoja gremijalne trgovske šole posnemamo, da je okoli leta 1900, vladal na šoli nemški duh; zato so imeli Slovenci pod ravnateljstvom g. Mohra precej težke ure. To stanje je trajalo do leta 1906, ko je takratna vlada pripravila nov obrtni zakon. Meseca julija je stopil nov obrtni zakon v veljavo, nakar je mestni magistrat naročil gremiju trgovcev, ki je bil takrat izključno v nemških rokah, naj skliče ustanovni občni zbor.

Na občnem zboru, ki se je prvič vršil v slovenskem jeziku, je bilo navzočih 64 članov. Zmagal je z 61 glasovi proti 3 gosp. Ivan Knez, ki je bil prvi slovenski načelnik gremija trgovcev. Nemška skupina je kandidirala g. Leopolda Burgerja, ki je pa propadel. Novoizvoljeni odbor, v katerem so bili sami Slovenci, je šel pridno na delo. Sklenil je izdati nov program za gremijalno šolo, ki naj bi odstranil nekatere nedostatk. Ravnatelj g. Mohr je takrat zahteval od odbora, naj sklene z njim 10letno pogodbo, na kar pa odbor ni pristal. S tem, da odbor ni pritrdil ravnateljevi zahtevi, so se začele med odborom in ravnateljstvom gremijalne šole trzavice. Nato je ravnatelj ponovno zahteval, naj sklene odbor petletno pogodbo. Ta je imela poleg denarnih obvez tudi pasus, da plača učne moči za slovenski pouk gremij sam. Pogodbo je takrat gremij sprejel.

Prišli so septembarski dogodki leta 1908, ki so imeli velik vpliv tudi na trgovsko gremijalno šolo. Iz poročila g. Kneza na občnem zboru gremija je razvidno, da so učitelji psovali slovenske vajence v šoli z najgršimi izrazi tako, da sta oba tukajšnja slovenska dnevnikarja poletje učiteljstva javno ožigosala. Ravnatelj g. Mohr je spoznavanje priznal. Občni zbor je takrat sklenil, da pride gremijalna šola pod direktno nadzorstvo gremija. Gosp. Knez je na občnem zboru izjavil, da so ljubljanski trgovci lahko prepričani, da se v tej šoli ne bodo več rabili taki izrazi in da se bodo slovenski vajenci kaznovali na način, ki jim bo bolj segal k srcu kakor pa psovke.

Tako je bila 1. oktobra 1909 otvorjena samostojna gremijalna šola po zaslugi g. dr. Frana Windischerja, ravnatelja Dimnika in bivšega župana Ivana Hribarja, ki je dal ljubljanskim trgovcem vse potrebne pripomočke na razpolago.

Zaradi odcipitve gremijalne šole od takratne Mahrove šole vlada ni več podpirala gremijalne šole. Vsiševala je za nadzornika gremijalne šole Nemca, a temu so se ljubljanski trgovci odločno uprli. Tako je bil po dolgotrajnih pogajanjih imenovan za nadzornika ravnatelj srednje tehnične šole pokojni g. Šubic, oče ustvaritelja palače »Trgovski dom« in gremijalne šole.

Šola ima sedaj tri razrede s 6 paralelami. Šteje 106 vajencev in 136 vajenk. Šola vodi g. Rado Grum, vadniški učitelj na moškem učiteljski. Poleg njega poučuje na šoli še 13 učiteljev. Na teden ima šola 10 učnih ur.

Dom grafikov

Ljubljana, 29. septembra.

Miklošičeva in Aleksandrova cesta sta cesti palač, ne samo po regulacijskem načrtu, temveč tudi v resnici. Palače, ki so večinoma nove, so mestu v ponos. Dobro je, da so palače blizu kolodvoru, da niso tuji takoj ob prihodu v mesto razočarani nad Ljubljano ter da vidijo vsaj nekaj lepe Ljubljane, če ne gredo naprej od Unio-na. Zal pa so ob Miklošičevi cesti še kričče vrzeli, ki zevajo v težkem pričaku vanju dopolnitve. Tudi pogled z Masarykove ceste na ponižne ptole in vrtove s fiziologom in salato ni preveč očarljiv — ampak bodočnost je še pred nami, četudi je najbrž tako vedno bilo.

Napredujemo pa vendar. Na vogalu Miklošičeve in Masarykove ceste so začeli graditi palačo črnih umetnikov. Ti umetniki so najbolj molčeli, četudi imajo s črkami in besedami največ opraviti. Govore pa njih dejanja. Grade si palačo, a tako tiho, da človek komaj opazi.

Lep bo njihov dom, morda najlepši v Ljubljani in velik tudi. Palača bo štirinadstropna z mansardo in z visoko kletjo. Pročelje bo enostavno brez nepotrebne navlake in eksperimentov, zato pa ne bo nič manj učinkovito. Dolžina palače ob Miklošičevi cesti je 19,9 m, ob Masarykovi pa 26,95, širina znaša povsod 11,30 m, tako da znaša kvadratura zazidane ploskve približno 530 m².

Izkop za klet je dovršen, tudi polovica kletnih zidov je zbetoniranih. Dom bo še letos pod streho.

V kleti bo stanovanje hišnika, odnosno kurjača centralne kurjave, drvarnice in učilnica s tiskarskim strojem za naraščaj-nike grafike. V pritličju bodo trgovine in skladišča istih, v I. in II. nadstropju trgovske in druge pisarne, v III. g. g. dvorana in sobe za potnike-člane zveze grafikov, v IV. 2 stanovanji s štirimi sobami in pritliklami in sobe za samce, v mansardi pa

likalnica, pralnica, sušilnica, razne shram-be in sobe za samce.

Palača bo seveda tudi v konstruktivnem pogledu popolnoma moderne zgraje-na, vse stropne konstrukcije bodo železo-betonske itd.

Fasada bo do III. nadstropja obložena z umetnim kamnom, naprej bo pa terrano-va omet. Na vogalu vrh palače bo stoloval dostojanstven grb grafikov.

Rekel bi, da grafike lahko zavidamo. Še bolj bi pa bilo, da bi nam bili za vzgled. Njihov dom nam priča, da le vza-jemnost dela čudeže: da je samopomoč najzadnjejša pomoč in da je najboljšje molčati in tiho delati.

Da, kdor je umetnik — pa zna. »Črna« umetnost je po mojem mnenju boljša kot črn kruh nekaterih drugih umetnikov, ki zidajo gradove v oblake, a ne na realna tla. Dejanja govore.

Težko pričakovanje

Železniški vpokojenci in provizionisti državne in južne železnice, vpokojeni po starem zakonu, nestrno pričakujejo novi uradniški zakon. Trdno upajo, da pride z novim zakonom rešitev iz bede, v kateri zdaj žive.

Tudi oni železniški vpokojenci in provizionisti, ki radi nezdgo niso mogli do-sluziti polnih službenih let in s tem do-seči polne pokojnine, pričakujejo, da jim novi zakon prinese pravično rešitev.

Železniški invalidi še s kronsko ne-zgodno rento v svoji veliki bedi trdno upajo, da z novim zakonom uredi njihove rente času in življenjskim potrebščinam primerno.

Železniški miloščinarji bivše južne že-leznice z družbeno provizijo, katerim ista po rimskem paktu pripada in prejema jo dražinskih doklade Din 2 dnevno v svoji visoki starosti in bedi upalno gledajo na novi zakon in pričakujejo rešitev.

Miloščinarji državne železnice s 30 in več leti službe brez vsake pokojnine pri-čakujejo, da ne bodo v novem zakonu po-zabljeni.

V vseh teh primerih je podpisano dru-štvo zadnja leta že na vseh merodajnih mestih osebno in z nešteti vlogami na-tančno razkrivalo vse krivice, ki se gode tem revežem in upa, da se bo z novim zakonom rešilo to pereče vprašanje.

Vendar je potrebno, da v strnjeni vrsti pričakujemo novi zakon, da v slučaju neugodnega izida nastopimo za svoje pra-vice.

Društvo železniških upokojencev za dra-vsko banovino v Ljubljani.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 29. septembra.

Snoči se je na Gosposveti cesti in po-zneje v Gledališki ulici odigral precej raz-burljiv prizor. Neki pijanec je potegnil iz žepa nož in začel groziti mimoidočim. Obveščen je bil stražnik Gorjanc, ki je vzel pijancu nož, razorožil in ga pozval, naj mu sledi na policijo. Pijanec mu je navidezno mirno sledil, v Gledališki ulici se je pa nenadoma vrgel na tla in ko ga je stražnik hotel pobrati, je iz žepa bliskoma potegnil drugi nož ter zamahnil proti Gorjancu. Ta se je k sreči naglo umaknil, kljub temu mu je pa konica pre-zelazla plašč na hrbtu. S pomočjo pasantov je stražnik nasilnega pijanca ponovno raz-orožil, na kar so ga s »Henrikom« prepe-ljali na policijo.

Davi so nasilneža zaslišali. Gre za zi-darja Viktorja Puklavca. Mož je izpove-dal, da se je večerj od nezvesti opijanil in da se prav nič ne spominja, kaj je v pijanosti počel.

Policiji je bilo davi prijavljenih več tatvin. Včeraj sta bili v baraki 5 ob Ze-lenih jami v Mostah dvema delavcema od-peljani kolesi in sicer Josipu Perku 500 Din vredno kolo znamke »Torpedo«, zidarju Antonu Vavpotiču pa kolo iste znamke, vredno 1500 Din. — Prodajalki časopisov Mariji Knapčič z Galjevice je nekdo odne-sel iz spalnice v Kolodvorski ulici 11 ro-čno torbico, v kateri je imela 200 Din vred-na očala ter nekaj drobiža, z vrat je pa snel 200 Din vredno krilo. Alojziju Suha-dolniku je nekdo iz hleva na Zaloški cesti 42 v Mostah odnesel nahrbtnik s perilom v vrednosti 250 Din.

Zagonetna smrt ključavničarja Božiča

Ljubljana, 29. sept.

V soboto smo poročali, da je v četrtek zvečer v splošni bolnici podlegel posledicam udarca po glavi 48letni ključavničar Alojzij Božič. V zvezi z njegovo smrtjo so se začele širiti vesti, da ni umrl naravne smrti. Zato je državno pravdnštvo odre-dilo obdukcijo trupla.

Obdukcija se je vršila v petek popoldne v navzočnosti zastopnika državnega tožilstva dr. Lederhasa. Sodnozdravniška komi-sija je ugotovila, da je Božič podlegel de-loma posledicam pljučnice, ki si jo je bil nakopal, ko je bil pijan ležal v mlaki, de-loma pa vnetju možganske mreže, ki je nastopilo kot posledica udarca po glavi.

Dne 13. septembra okoli 9. je prišlo na stražnico na Dolenjski cesti več pasantov, ki so sporočili, da leži na Dolenjski cesti blizu stražnice neznan možki, ki je najbrž pijan. Ležal je v temi, da so pasanti padli čezeni. Višji nadzornik Krušič je takoj od-šel tja, pobral je pijanega možkega in ga naslonil na bližnjo ograjo. Mož se je kma-lu zavedel in dejal, naj ga puste pri miru, češ, da bo že sam našel pot domov. Nad-zornik ga je pustil pri miru, toda čež pot ure je prišla neka ženska povedat, da leži neki možki na cesti. Nadzornik Krušič je še enkrat odšel tja, pobral je pijanega možkega in ga odvedel v zapor.

V zaporu se je pijanec, v katerem so spoznali 48letnega ključavničarja Božiča z Galjevice, kmalu zavedel in čul so ga peti.

O polnoči so ga izpustili. Zavedel se je po-polnoma, govoril je trezno in tudi hodil je normalno. Krušič je še gledal za njim, ko je čvrsto odšel proti Orlovi ulici. S straž-nice so ga izpustili približno ob eni črti na 2. jutraj, domov pa je prišel Božič šele drugo jutro ob pol 10.

Njegova svakinja Marija Janež, postrež-nica na Galjevi, pripoveduje, da je prišel domov nekoliko sključen, ovratnik sukne je zaviljal in potegnil čez glavo. Tožil je o bolečinah v glavi. Sestra mu je dejala, naj gre v posteljo, sama je pa pozvala zdrav-nika dr. Janežiča. Zdravnik je ugotovil pljučnico in ker se Božičev stanje drugi dan ni izboljšalo, je odredil, da so ga pre-peljali v bolnico. V bolnici je ležal Božič devet dni, v četrtek 25. septembra zvečer je umrl.

V zvezi z njegovo zagonetno smrtjo je policija uvedla obširno preiskavo, zlasti ko so se začeli širiti glasovi, da je bil Božič pretepen. Ugotovila je vse druge podrobnosti, samo kje je hodil Božič od pol 2. ponoči do pol 10. dopoldne, ne. Tudi ni po-jasneno, kako je dobil Božič udarec po glavi in kdo ga je udaril. Policija domne-va, da je mož, ki je bil nekoliko podyržen božičasti, najbrže tako nesrečno padel, da si je prebil lobanjo, ni pa izključeno, da ga je kdo udaril.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Ponedeljek, 29. septembra 1930, katoličani: Mihael, pravoslavni: 16. sep-tembra, Evfimije.

DANASJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Pot do slave.

Kino Ideal: Divje orhideje.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta; Bakar-šič, Sv. Jakoba trg.

Sokol

— O novem načelniku Sokola kratjevi-ne Jugoslavije prof. Ivanu Bajžetu priob-čujemo nedeljski »Narodni List« v sokol-ski rubriki daljši članek, v katerem pravi-mo med drugim: »Že pred zletom Sokola krajevne Jugoslavije se je govorilo o od-stopu načelnika dr. V. Murnika. Njegovo mesto je zavezal profesor telovadbe na učiteljski v Ljubljani br. Ivan Bajžet, ki je prelozil več českih tehničnih priroč-nih knjižic in je avtor češkoslovskega telovadnega slovarja. Poleg tega je znan po svojih člankih v vestniku jugosloven-skega sokolstva, ker jih je objavljial že pred vojno, in kot spreten urednik jugo-slovskega »Sokolica«. Za Tyršev ideal se je začel navduševati br. Bajžet že v mladosti in ogrel se je zanj z vso vmeno svoje slovenske duše. Tudi mi želimo no-vega načelniku bratskega jugoslovskega sokolstva, da bi njegovega jasnega po-gleda v bodoča leta življenja sokolskega tabora na slovenskem jugu ne kalile mrač-ne ovire ali neuspehi. Želimo mu, da bi njegove vrste v polni meri razumele svo-jo nalogo v delu za preporod in zedinjenje bratske države, do katere raste trdovratna zloba njenih sovražnikov.

— Učitelji - Sokoli. Na župnem prednja-skem tečaju sokolske župe Ljubljana, ki se je vršil v Narodnem domu od 15. do 27. septembra t. l. je med drugimi obiskovalo in dovršilo z uspehom teoretično - prakti-čen župni prednjaški tečaj tudi 6 bratov - učiteljev in 4 sestre - učiteljice: Eržen France, učitelj v Banjaloki pri Kočevju, Kovič Minka, učiteljica v Moravčah, Ku-tin Beta, abiturientka, Merhar Milan, učitel-j v Moravčah, Pizzulin Rudolf, učitelj v Velikih Laščah, Poropat Marica, učiteljica v Kamniku, Remškar France, učitelj v Pre-serjah, Tauffer Venčeslav, učitelj v Litiji, Vaksal Mira, učiteljica telovadbe v Ljub-ljani, Vidmar Miro, učitelj na Skrilju.

Hekatombe Napoleonovih vojn

Taine pravi, da so požrle vojne od 1804 do 1915 1.700.000 francoskih življenj (stara Francija), vstete pa niso žrtve za-veznikov in sovražnikov. Taine je opiral svojo trditve na knjigo narodnogospodar-skega strokovnjaka Leona de Lavergne, ki se je skliceval na politika Hipolita Passya, ta pa zopet na Hargenvilliersa. Albert Meynier meni, da je to število pretirano in pravi, da je padlo v 11 letih Napoleonovih vojn »samo« 400.000 Fran-covz, dočim jih je padlo v 51 mesecih svetovne vojne 1.358.000.

Težko je dognati, kdo ima prav. Mey-nier sam pravi, da bi bil število žrtev Napoleonovih vojn podvojit, če bi bilo znansko samo 10.000. Ni izključeno, da so namenoma navajali večje število mrtvih, kakor jih je bilo v resnici, zlasti zadnja leta Napoleonove vlade, da bi rešili vsaj najmlajše letnike pred mobilizacijo. Ože-njenim moškim pod Napoleonom ni bilo treba služiti pri vojaki. Zato ni čuda, da so se fantje tako radi ženili. Posledica je bila velik porast porodov, ki so celo pre-regali izgube na bojiščih.

TUDI KOLEGA.

— Kdo je oni gospod v avtomo-bilu, ki si ga pozdravil?

— Moj kolega iz pisarne.

— Kakšno delo pa opravlja?

— Podpisuje dopise, katere napi-šem jaz na stroj.

KOMPROMIS.

— Priporočal bi vam umiti se vsa-ko jutro z mrzlo vodo, da si utrdite živce.

— Ravnal se bom po vašem na-svetu, gospod doktor. Rad bi samo vedel, če smem vodo malo segreti.

Ali ste že naročili na ilu-strirano tedensko revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«?

KONCERT

PLES

1. oktobra otvoritev kleti v „Zvezdi“

V restavraciji in kleti vsak večer koncert s plesom. V kavarni in restavraciji svira prvovrstni orkester, v kleti pa znana Cvirnova muzika. Klet je na novo urejena, ter za udobnost preskrbljena. Dobra gorka in mrzla jedila, izborna pijača ter prvovrstna postrežba. — Abonenti se sprejemajo na hrano.

Se priporočata **Fran in Rozi Krapeš**

Dnevne vesti

— **Gojenci vojne in intendantske akademije.** V vojno akademijo so bili sprejeti: Artur Hribar, Jože Javornik, Radivoj Faidiga, Konstantin Vurdela, Mirko Sekulič, Georg Vahteli, Franjo Grafi, Ivan Geržina, Josip Janiček, Bojan Seršen, Zlatko Novotny, Peter Klein, Peter Franjo, Ernest Šijanec, Dragotin Crnogori, Vladimir Gaberc, Karl Kapež, Bojan Presečnik, Ivan Kiš, Peter Peršen, Ludvik Wohlfahrt, Radomir Gašper, Dalibor Hanzalek, Josip Zorič, Emerik Šerjak, Ivan Petrič, Vinko Tkalec, Josip Šper in Milko Vračarič, v intendantsko akademijo pa Josip Terzinar, Peter Repec in Marijan Smerdu. Pouk v obeh akademijah se prične 1. oktobra.

— **Letna skupščina dravske župe skavtov in planink.** Občni zbor skavtov in planink dravske banovine je bil včeraj v Unioni v Ljubljani v znamenju novega dela in razvoja te idealne mladinske organizacije. Ob navzočnosti dvorne dame, starešnice ljubljanskih planink ge. Franje dr. Tavčarjeve ter mnogih drugih prijateljev skavtizma so bila podana poročila o delovanju vseh edinic župe v preteklem letu. Skupščina se je v velikem številu udeležili skavti in planinke v krogih z zastavami. Vsi udeleženci iz vseh večjih mest in krajev naše banovine so si bili skoro v vseh predlogih in rešitvah solidarni. Njih poštovnovalno delo napreduje in se razširja kljub temu, da javnost za njega ne ve mnogo, ga ne razume in ne podpira. Njih dobra dela se ne obesimo na veliki zvon in poštovnovalno delo ni plačano — plačilo je veselje nad uspehom. Ko je sedaj delovanje organizacije tudi popolnoma priznano od državnih oblasti, želimo mladini, pa tudi odraslim, da se seznanijo z idejami in udeležijo delovanja skavtizma. Po absoluturiji župnemu odboru je bil ta v glavnem zopet izvoljen s starešino Sivim Volkom na čelu. Skupščina je trajala štiri ure ter se zaključila s prisojnim manifestiranjem skavtizma in domovini — kraljevini Jugoslaviji.

— **Podzvar českoslovaškemu narodu iz Dalmacije.** »Narodni Politika« poroča: Českoslovaško-jugoslovenska liga v Pragi je prejela naslednjo brzojavko: »V imenu vsega članstva Jadranske Straže v sinji Dalmaciji izrekamo potom vas globoko zahvalo slovanški in patrijotični českoslovaški javnosti kakor tudi vsemu bratškemu českoslovaškemu narodu za veliko bratsko pomoč v dnevi gorja in bolesti Slovanov na Jadranu. Živela Českoslovaška! Živelo bratstvo Slovanov.«

— **Razid društva.** Skofjski ordinarijat v Ljubljani je razpustil društvo »Misijonska zveza«, ker že od 1. 1925 ne deluje.

— **Opozorilo lastnikom avtobusov.** Kr. banska uprava dravske banovine poziva imetnike koncesij za perijodno prevažanje potnikov v območju dravske banovine, da predložijo v oblastveno odobritev zimске vozne rede avtobusnih prog, v kolikor tega še niso storiли oziroma v kolikor ne ostanejo v veljavi dosedanja oblastveno odobreni vozni redi. Po obveštilu iz direktorije državnih železnic ne bo bistvenih izprememb železniških voznih redov. Vozne rede in sicer za celotne proge je predložiti do 10. oktobra neposredno kr. banski upravi.

— **Nove telefonske proge.** V ministrstvu javnih del proučuje vprašanje novih telefonskih prog v prvi vrsti med Beogradom, Sarajevom, Zagrebom, Skopljem, Ljubljano, Cetinjem, Sušakom in Splitom. V kratkem dobimo tudi nove direktne telefonske zveze med Beogradom in Sofijo ter Beogradom in Atenami.

— **Prepoved zahajanja v krčme.** Okrajno sodišče v Laškem je prepovedalo Avgustu Vrankarju iz Trbovelj zahajati v krčme od 11. avgusta 1930 do 11. februarja 1931. leta.

— **Zakon o javnih beležnikih (notarjih).** »Službene Novine« z dne 26. t. m. objavljajo zakon o javnih beležnikih (notarjih).

— **Nov tolmač nemškega jezika.** Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo odvetnika v Mariboru dr. Josipa Rapotca za tolmača nemškega jezika v okoliših okrajnega sodišča v Mariboru.

— **Natečaj za profesorja vojne akademije.** Vojna akademija potrebuje za višjo šolo honorarnega profesorja strategije in honorarnega profesorja generalštabne stroke. Njegov je treba vložiti do 1. oktobra.

— **Nalezljive bolezni v dravski banovini.** Od 8. do 14. t. m. je bilo v dravski banovini 36 primerov tifusnih bolezni, 55 griže, 57 škrlatinke, 4 ošpic, 115 davice, 53 dušiljivega kašlja, 10 šena, 6 krčevite odreenosti, 2 nalezljivega vnetja možganov in 1 odreenosti tilnika.

— **Obrotniki in obrtniški organizaciji.** Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg 10, ki je bil kot urad ukinjen z odlokom g. ministrskega predsednika, posluje v vseh zadevah glede pospeševanja obrti nemoteno dalje kot kr. banska uprava dravske banovine, VIII. odd., referat za pospeševanje obrti. Obrtniki in njih organizacije naj se zato odlej obračajo na navedeni naslov, ki posluje povsem enako kot bivši urad za pospeševanje obrti.

— **Po 15. letih se je vrnil iz ruskega vjetništva.** Pred dnevi se je vrnil iz ruskega vjetništva Gjuro Carevič iz Gregurčevcev. Mož je bil 15 let v Rusiji. Kakor

pripoveduje, je v Rusiji še mnogo Jugoslovencov, ki se pa počejo vrniti.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno. Včeraj je bilo jasno samo v Beogradu in Skoplju, drugod pa oblačno in večinoma tudi deževno. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 30, v Skoplju 28, v Splitu 24, v Zagrebu 20, v Mariboru 19, v Ljubljani 15,4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764,8 mm, temperatura je znašala 14 stopinj.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** prosi svoje podružnice, da poberejo članarino za tekoče leto ter isto pošljejo družbi. Priporočila se tudi razpečevanje novih razglednic, narodnega kolka ter prireditve kake veselice ali zbirke. Prosimo.

— **Dijak Todorovič se je sam javil policiji.** Poročali smo v soboto, da je javnevaška policija osumila dijaka Todoroviča, sina beogradskega zdravnika, da je v zvezi z umorom Elfride Mihalko. Student je namreč po ugotovitvi dekletove identitete brez sledu izginil. Policija je domnevala, da je pobegnil v inozemstvo. Zdaj pa poročajo iz Pančeva, da se je Todorovič nepričakovano vrnil in se sam javil policiji. Policija ga je zaslila, toda izkazalo se je, da je sum neutemeljen. Todorovič je izpovedal, da je imel 12. septembra zvečer res sestanek z Elviro, na katerega pa ni prišla. Zato je odšel v gostilno »Beograd«, kjer sta ga o polnoči našla Kavčič in Stefanović, ki sta iskala dekle. Policija je tudi ugotovila, da izpoved knjigevega Milenkovića, ki je trdil, da je videl dekle 16. t. m. v družbi nekega gospoda v Beogradu, ne drži in da gre najbrž za zamenjavo. Pri obdukciji trupla so ugotovili, da je Elvira umrla že 12. septembra. V želodcu so namreč našli nepravilne ostanke večerje, katero je zaužila 12. septembra. Vse kaže, da bo ostal zagodetni zločin nepojasnen. Policija domneva, da je Elvira najbrž izvršila samomor, prebivalci Pančeva so pa menja, da je to izključeno.

— **Žena ubila moža v silobranu.** V Velikem Bečkereku se je te dni vršila razprava proti kmetici Veri Pavlovič, materi devetih otrok, ki je lani z motiko ubila svojega pijanega moža. Zaslšana so bile številne priče, ki so izpovedale, da je bil mož v pijanosti ženo in otroke vedno pretepal. Tudi usodnega dne je ženi grozil z nožem. Sodišče je upoštevalo, da je bil mož nasilnik in je Pavlovičovo oprostilo, ker je ravnala v silobranu.

— **Zaradi poskušene umora tri leta ječe.** Pred sodiščem v Novem Sadu se je te dni zagovarjal 18letni hlapec Gjuro Igič zaradi poskušene umora. Igič se je zaljubil v 18letno posestnikovo hčerko Peko Igič iz Despot Sv. Ivana, kjer je služil za hlapca. Dekletu fant ni bil všeč in zato ga je zavrnila. Igič je sklenil osvetiti se. Dne 18. maja ponoči je streljal na njo in jo zadell v prsa. Težko ranjeno so prepeljali v bolnico, kjer so ji odstranili kroglo in jo rešili gotove smrti. Sodišče je Igiča obsodilo na tri leta težke ječe.

— **Daruje Podpornemu društvu stepih.** Ljubljana, Pod Tranco 2. 78T

— **Pri zaprtosti in hemeroidih, motnjah v želodcu in črevesu, oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu je naravna »Franz Josefov« grenčica, večkrat na dan použita, krasen pripomoček. Zdravniške izkušnje so ugotovile pri trehbojnih obolenjih, da deluje »Franz Josefov« voda sigurno razkrajajoče in vselej milo odvajajoče. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.**

Iz Ljubljane

— **1. jubilej odličnega ljubljanskega obrtnika.** V sredo 1. oktobra bo praznovan znani ljubljanski urar in trgovec g. Milko Krapež 30letnico samostojnega dela. Na Jurčičevem trgu, kjer posluje solidno in v splošno zadovoljstvo odjemalcev še zdaj, je otvoril lastno delavnico in trgovino 1. oktobra 1900. Svoji izredni žilavosti, marljivosti in vztrajnosti se ima zahvaliti, da se je povzpelo do uglednega obrtnika in trgovca, ki ga pozna vsa Ljubljana. Jubilejant se pa že od mladih let agilno udejstvuje tudi kot sokolski delavec in zavzema odlično mesto v sokolskih vrstah. Da se tudi naši obrtniki in trgovci radi obrnejo nanj, kadar je treba prijeti za delo v stanovski organizaciji, ni treba posebej omenjati. Kakor v svojem podjetju, tako je tudi na kulturnem polju njegovo delo vedno plodno. Cestitamo odličnemu kulturnemu delavcu, obrtniskemu organizatorju, obrtniku in trgovcu in mu želimo še mnogo let uspešnega in plodonosnega dela.

— **1. otvoritev dramske sezone.** Dramska sezona se odpre v sredo dne 1. oktobra s popolnoma novo nastudirano, opremljeno in kostumirano Shakespeareovo komedijo »Sen kresne noči«. Režija je v rokah prof. O. Šesta, inscenacija v rokah scenografa Uljaničeva, ki se bo pri tej premijeri predstavil ljubljanskemu občinstvu kot popolen umetnik svoje stroke. Sodeluje ves ansambel z gg. Levarijem in Marijo Vero, Šaričevom na čelu. Omeniti moramo še novo angažirano g. Damša, ki bo s svojim nastopom vzbudil salve smeha. Sodeluje vsa dravska divizijska godba pod osebnim vodstvom višjega kapelnika dr. Čerina in celokupni balet Narodnega gle-

dališča. Predstava bo izven abonma. Vstopnice se dobe pri dnevni blaginji v opernem gledališču in pred predstavo v drami. Ne zadržite otvoritvene predstave naše drame.

— **Na Kralja Petra trgu** marsikaj ni v redu, kar bi morali poklicani vedeti. V soboto so tam takšni in takšni možakarji odlomili nogo klopi, nakar so pa klop lepo naravnali tako kot mora biti. Tež šali so se pristrčno smejali. Mislimo, da bi bilo dobro takim šalam napraviti konec ter anarhiji na tem trgu posvetiti nekoliko več pozornosti.

— **Na Prulah** je ob deževju zelo žalostno — namreč na cesti, ker so jarki polni vode, ki se noče otekati, ker se drži naravnega zakona, ljudje se pa nad tem jeze. Ampak naravnih zakonov se ne da izpremeniti, kvečjemu bi se dal urediti občestni jarek.

— **Na Koldovorsko ulico** smo pozabili, odkar imamo lepo Miklošičevo cesto. Vendar pa Blatna vas spada v preteklost, čemu obnavljati zgodovino, ki ni prav nič slavnja? Boljše bi bilo najbrž cest nekoliko obnoviti, vsaj toliko, da se ne bodo konji spodikali, za ljudi je pa itak vseeno.

— **Na Cankarjevem nabrežju** je večkrat odložen stavbeni material in ruševine, kar ni tako nevarno, da pa nekateri zaradi tega smatrajo to nabrežje za smetišče ter tam odlagajo pepel, cunje, odpadke, smeti itd. — pa ni prav. To bi jim bilo treba povedati.

— **Večerni komercialni tečaj na trg. akademiji.** V početku oktobra se otvorijo večerni komercialni tečaji. Predavanja se bodo vršila vsak dan (izvzemši sobote, ki bo rezervirana za strojeopise) od 7. do tri četrt na 9. zvečer. Predavali bodo profesorji trgovske akademije. Tečaj obsega: knjigovodstvo, trgovstvo v praktično uporabljeni zvezi s trgovskim obrtnim, meničnim in stečajnim pravom, nadalje slovensko in trgovsko korespondenco, slovensko ali nemško stenografijo (po prosti izbiri) nemški ali italijanski jezik (s posebnim oziranjem na trgovinske potrebe in trgovsko korespondenco) ter strojeopise (na željo). Vpisovanje se bo vršilo na trgovski akademiji (Aškerčeva ulica 9-M. levo) v predstavi ravnateljske pisarne ob uradnih urah.

— **Bukova drva, trbovelski premog in koks** pri tt. »KURIVO«, Dunajska c. 33, telefon 3434 (na Balkanu).

Ako kupuješ

iste — v različni prvovrstni kvaliteti in najnižjih cenah — pri trdki z železino **STANKO FLORJANČIČ.** LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 35 kuhinjsko posodo, ogledj š bogato zalogo

Iz Celja

— **c Razglas.** Po naročilu komandanta vojnega okrožja v Celju pozivlja mestno načelstvo v mestu Celju se nahajajoče lastnike konj, da prijavijo svoje konje, katere so po zadnjem popisu leta 1926. kupili, a istih do sedaj še niso prijavili, najkasneje v izogib kazni do vključno 4. oktobra 1930 pri podpisnem uradu v sobi št. 2 in sicer med navedenimi uradnimi urami, to je od 9. do 12. ure dopoldne. Vsak po gorenjem v poštev prihajajoči lastnik mora s seboj prinesiti vojaški stočni list, ki ga je prejel prilikom nakupa od prejšnjega lastnika. V slučaju, da so bili konji kupljeni brez vojaških stočnih listov, je iste ravnotako prijaviti. Vsi lastniki konj pa se slednjič opozarjajo, da se bo proti vsakemu, ki bi v bodoče ne prijavil nakup ali prodaje konj, kar najstrožje postopalo po obstoječih predpisih. Nevednost o tem razglasu ne opravičuje.

— **c Avtobus Celje - Št. Peter pod Sv. Gorami** opoldan kot že javljeno, vozi sedaj naravnost v Št. Peter pod Sv. Gorami in ne več skozi Rogaško Slatino. Ker bi se pa nekateri potniki vendar radi do Mestinja posluževali tega avtobusa, ako bi imeli naprej do Slatine zvezo, je g. gostilničar Smeš na Mestinem obljubil, da bo imel vedno na razpolago po zmernih cenah prihod avtobusa ali osebni avto ali voz na razpolago. Da ustrežemo potnikom iz Rogaske smeri proti Št. Petru pod Sv. Gorami, bo na Mestinem avtobus tudi vedno čakal na popoldanski vlak iz Rogatca, ciz. R. gaske Slatine.

— **c Celjski mestni avtobus Celje - Dobrna,** ki vozi zvečer z Dobrne ob 18.25 in prihaja v Celje k obema večernima osebnima vlakoma ob 19.15 in se nato zopet vrača iz Celja ob 20.30 s prihodom na Dobrno ob 21.20, bo s ponedeljkom 29. t. m. zaradi pozne sezone ukinjen. Ostale tri ture ostanejo še do nadaljnjega neizpremenjene.

— **c Plesne vaje,** ki jih imajo vsako leto trgovski nameštenci, se bodo tudi letos vršile vsako soboto zvečer v mali dvorani Celjskega doma. Otvoritev in prva plesna vaja bo v soboto dne 11. oktobra. Letošnje najnovejše plesne bo poučeval gosp. Ljubo Černe iz Ljubljane po izvirni pariški in dunajski plesni šoli. Tudi za prvovrstno godbo je preskrbljeno. Vsi prijatelji plesa in prijetne zabave vljudno vabljeni.

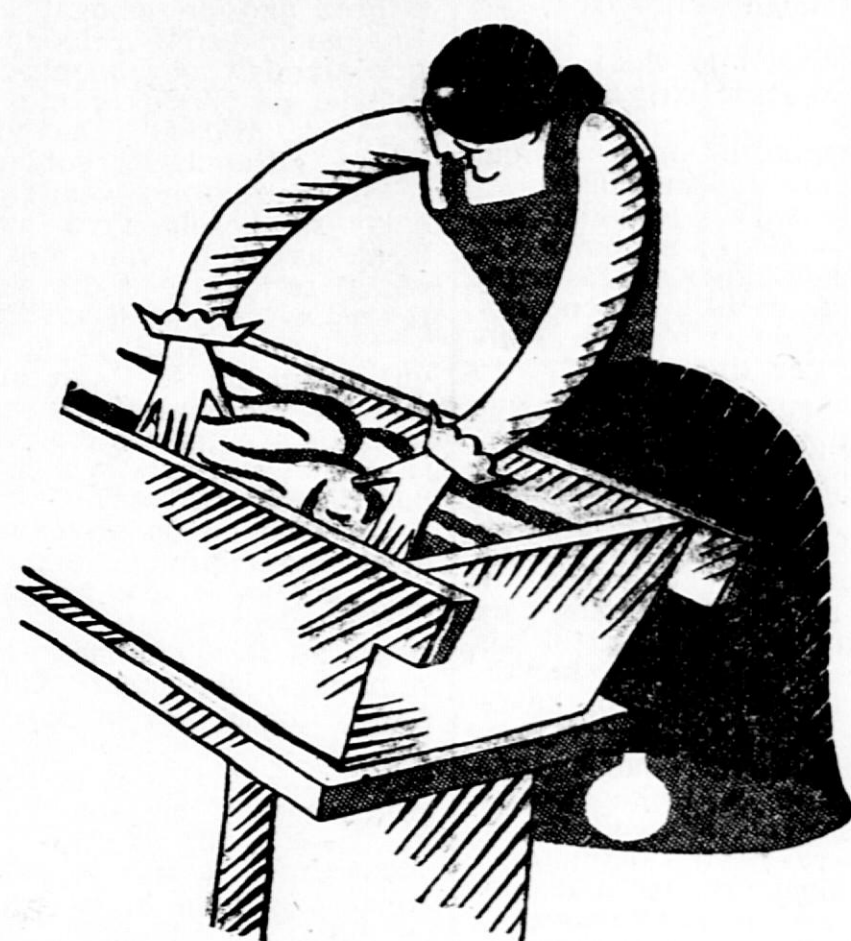
— **c Tatvina na trgu.** Na Glavnem trgu je bila Jožef Valterjevi, stanujoči v Benjamina Ipavca ulici, v soboto dopoldne med 9. in 10. uro ukradena iz zunanega žepa plašča mala usnjata denarnica, v kateri je imela Valterjeva 940 Din gotovine in 2 nakupovalna listka trdke Putan. Tatvine je osumljen neki krojačar s suho robo, ki je brez sledu izginil s trga. Policija ga zasleduje.

— **c Premogovnik v Zabukovci** dobi vodovod. Celjsko okrajno glavarstvo je razpisalo za četrtlet 2. oktobra dopoldne krajevni ogled in razpravo na licu mesta v Zabukovci zaradi zgraditve vodovoda v tamokšnji državni premogovnik. Sestanek komisije bo ob 9. uri v rudniški pisarni.

— **c Zopet velik posest Zagrebčanov** v Celju. Včeraj dopoldne se je pripeljala z osebnim vlakom v Celje zopet velika množica izletnikov, ki so takoj odšli na izlete v bližnje okolice. Popoldne so obiskali še Rimske toplice, nakar so se vrnili v Zagreb z nočnim vlakom.

Tudi za staro majko je pranje sedaj igrača ...

Podnevi pere, ponoči sanja:
»Brez ALBUSA ni pranja!«

Pranje perila ne dela nikakih skrbi več onim, ki uporabljajo ALBUS-MILA. To je najboljšo sredstvo za pranje tudi sedaj pri tem modernem svilenem perilu, pa naj bo tudi iz najfinjšega materiala. Ravno tako je ALBUS-MILO najboljšo sredstvo za pranje svilenih nogavic. ALBUS - DOMAČE - ZVONO - TERPENTINOVO - MILO, samo v vodi namočeno, daje obilno peno in v tej fini peni se očisti in opere tudi najfinjši material, a se pri tem niti najmanj ne pokvari.

Uporabljajte tudi Vi

ALBUS-TERPENTINOVO MILO

Film
Pot k slavi

Kino Matica ima vedno na sporedu elitne filme, zato je po pravici elitni kino. Film, kakršen je naslovni, mora zadovoljiti najbolj razvajenega ljubitelja umetnosti vobče. Reklama bi bila tu odveč. Pripomniti pa moramo, da se še tako lakavska ocena tega filma ne sme smatrati za običajno hvalisanje. Film je dandanes nekaj življenjskega, pozitivnega, zato ga moramo soditi tudi popolnoma resno, z objektivnega stališča. Filmu, ki je močan odraz današnje dobe, kakor tudi dobi sami se ne bomo morali več dolgo upirati. Film je faktor, ki postaja od dne do dne večja sila, ali tudi panoga umetnosti. Film ima suggestivni vpliv na množico, skoraj enako kot časopise — pač zato, ker je v naši dobi vsesplošne demokratizacije pristopen najširšim plastem ljudstva. Od tod njegova popularnost, ker je last vseh. — Čemu bi film kot tak hvalili? Če pa pokaže svoje izvestne vrline, če pusti pri gledalcih globlji dojem — tedaj je beseda o njem prav tako potrebna, kot sodba kinopubliko po predstavi: »Ta je pa bil res lep!«

Alpe. Gorsko naselje, še nedotaknjeno, neokuzeno. Zatišje, idila z dobrim ljudstvom, folklor. Ljudsko žitje in bitje z značilnostmi je podano izvrstno, naravno, tako da gledalec res uživa. Zvok slike izpopolnjuje harmonično, tako da se gledalec lahko v igro vživi — pred njim je resnično življenje. Glasovno je film popoln. Nekoliko spominja na »Nesmrtnega potepuha«, po vsebini in podajanju, a po njegovi zvočni eleganti neprimerno močnejši.

Toni (Richard Tauber), je postaven fant, izboren cerkven pevec. Njegov glas dominira nad drugimi kot zvon nad topoto. Velik pevski talent, a on se tega ne zaveda. Toni samo poje in ljubi svojo mamo in Lenko. Srečen je.

Nekoga dne pripelje iz daljnjega velenesta avtomobil v gorsko vas bogatega turista. Dandanes se vozi usoda — z avtomobilom. Turist stopi s svojima spremeljalkama v gostilno Tonijeve mame. Nedejla. Ljudstvo, godba, ples in pesem. Toni poje narodne pesmi ob spremljevanju muzikanfov. Gospod strmi. Toni odpoje in mora ponoviti. Gospod je očaran. Toni mora v Berlin v pevsko šolo. In gre. Usoda. Umetnost je nad ljubeznijo, zapusti mater, nevesto in dom.

Berlin. Velempeto. In kmalu je Toni umetnik, operni pevec. Pri publiku mahoma prode, njegov tenor je pojoči kristal, pred katerim se drabi vse in vse obledi, njegov tenor je plamen, ki si osvaja vse in vse greje, njegov tenor je razodetje pesmi. Pot k slavi ni bila naporna in dolga, kratka je bila in gladka. A slava je bila resnična. Njegove arije so zanesle publiko v ekstazo.

Toni pa ni pozabil na svoj dom, na Lenko in mamo. In jih je povabil, da bi ga obiskali. Prišla je Lenka s Tonijevim bratom Lojzom v Berlin. V nočni Berlin. Iz gorskega sveta v velempeto — to je tako kot priti na Venero. Čudoviti in čuden je svet — tak Berlin. A lepaki govore o opernem pevcu Toniju Lechnerju. Po hudih križih in težavah vendar najde gledališče, v katerem Toni baš poje. Povesta tam v gledališču, da sta Lojzi in Lenka in da sta prišla k Toniju. Biljeter ju pusti na galerijo in pošlje obvestilo Toniju, katerega pa neka operna pevka, Lechnerjeva partnerica, preostreže in raztrga.

V gledališču. Toni poje. Osvaja publiko. Lenka drhti od veselja. A radost ni čista. Daleč je on od nje in visoko, če tudi je ona na galeriji, a on je zdaj v drugem svetu, med damami. On poje z njimi. — Aplavz. Vihar navdušenja. Za kulisami med direktorji veliko veselje. Po predstavi ovacije ker ne morejo prenehati, nadaljujejo se še na ulici, ko vstopa Toni v avto z elegantno damo. Da, z damo. In med množico ne opazi Lenke in Lojza. V njej se nekaj zruši, nekaj jo stisne za grlo in srce. Kreneta žalostna in razočarana na postajo. Odpeljeta se novemu življenju naproti.

Toni je rastel. V njem je dozorel umetnik. Na dom je mislil. Čakal je na pošto — dolgo. Končno je prispelo poročilo, da se Lenka moči z Lojzom. Tedaj pa je tudi zapel telefon: »Angažirani ste v Ameriki!«

Se enkrat domov, k mami. Doma žetovanje. Zenoivanjski običaji in krasna priroda. Toni je zdaj že cel umetnik. Gre tudi on za drugimi poslednji v cerkev. Morda bi ga bolela zavrnila — a ustavi le so ga tiste orgle, pesem, kor, kjer je nekoč pel... O, še enkrat... Zahrepenel je morda, da bi se vrnilo, kar se nikdar ne vrne. In je še enkrat zapel. Tako, da je njegov glas presunil vse, da so ostrmeli, očarani, presenečeni. In Lenka. Strašen je moral biti tudi njen trenutek pred oltarjem, ko je on pel. — Najlepša slika umetnika: on se žrtvuje, poje, daje sebe vsem in onim, ki so ga zapustili, on živi za umetnost — a zase umira. Ironija je — peti najdražjemu bitju pri njegovi poroki — z drugim. A tako je življenje — in umetnost.

Ko to spoznamo in doživimo, se film konča. A Tauberjeva pesem ostane in igra Lucie English — pa tudi drugih.

Teden damskih plaščev!

Fran Lukič

Danes ogled v izložbah. — Jutri in ves teden ogled in izbira v lokalni trdnici Damski plašči od Din 250.— do luksuznih modelov. — Dame! Prilika za doseg lepega in poceni plašča kakor še nikoli!

Radioprogram

Sreda, 1. oktobra.

Opoldanski program odpade. 18: Radioorkester. 19: Dr. Nik. Preobraženski: Ruščina. 19.30: Ura dobre knjige, Silverster Škerlj. 20: Koncert češke filharmonije, prenos iz Prage. 22: Čas in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Četrtek, 2. oktobra.

12: Dnevne vesti, plošče. 13: Cas, borza, plošče. 17.30: Otroška ura, ga. Gabri-jeličeva. 18: Radioorkester. 19: Pero Horn: Telesna vzgoja otrok. 19.30: Dr. Mirko Rupelj: Srbohrvaščina. 20: Ciril Jeglič: Vrtarski pomenki s prijatelji vrt. 20.30: Koncert meš. zbora pevskega društva »Ljubljani Zvon« in društvenega okteta. 21.30: Radioorkester. 22.30: Čas in poročila, plošče. 23: Napoved programa za naslednji dan.

NA ULICI.

— Gospodična, dovolite, da vas spremim.

— Izvolite — do prvega stražnika.

MODERNA HČERKA.

— Koliko je star tvoj oči, deklica?

— Ne vem točno. Toda pri nas je že dokaj dolgo.

K. R. G. Brown: 14

Vitez enega dne

Roman

— Gibbs! Ukradel je sliko — videla sem ga, kako jo je izrezal iz okna.

Peter je kar zazijal od presenečenja. — Gibbs? Slika? Kakšno sliko? — O, požurite se! — je vzkliknila vsa razburjena. — Če se ne požuriva, nima uide. Odšel je skozi druga vrata iz galerije. — In ne da bi mu točno povedala, za kaj gre, se je obrnila in hitela na vso moč čez dvorišče.

IV.

Lov za tatom.

Resnično velike ljudi spoznamo med drugimi tudi po sposobnosti prilagoditi se takoj nepričakovanim razmeram, razumeti presenetljive dogodke in sprizniti se z novim položajem, pa naj bo še tako kočljiv. Ne mogli bi baš trditi, da se je hotel Peter Quentin Cardinal povzpeti tako visoko, kakor so stali Nelson, Napoleon, Cezar, Borgia in drugi taki slavni možje, toda dolgoletne izkušnje s kriket-igrišča, kjer so nepričakovani momenti doma, so ga naučile reagirati razmeroma hitro na vsako nenadno izpremembo.

Jeanne je tako nepričakovano in naglo planila iz hiše, da se od presenečenja prvi hip še ganiti ni mogel, toda kmalu si je opomogel. Liki razmen gams je bil v enem samem velikem skoku pri najbližjem oknu galerije. V galeriji je bila tema, vendar je pa mogoče razločiti dolgo vrsto slik na nasprotni steni. Na koncu stene je visel prazen rom. Jeanne se ni zmotila. Ne dvomno je ena slika v zbirki sira Waltera manjkala in Gibbs jo je lahko odnesel prav tako, kakor kdo drugi. Senzacionalna priгода Jeanne Craigove je bila s tem potrjena v znatno krajšem času, nego bi ga rabili, če bi hoteli to opisati. Čim je Peter opazil prazen okvir, je planil od okna za Jeanno tako naglo, da so se njegove noge komaj dotikale tal.

Tekel je tako, da jo je dohitel, predno je dospela na kraj dvorišča. Pridružil se ji je in skupaj sta hitela okrog hiše. Ko sta pa prispela do vrat, skozi katera je moral Gibbs iz hiše, sta naenkrat zaslišala peklenski trušč k odhodu pripravljenega motocikla. Peter je prehitel svojo spremljevalko in se pogljal liki vihra ob drugem vogalu hiše na široko cesto, vodečo k izhodu. Toda v naslednjem trenutku je zagledal rdečo lučico zadaj na motociklu.

Toda Jeanne se ni hotela ustaviti. Na vso moč je hitela naravnost tja, kjer je stala pod okni salona pozabljen in zapuščen Marvelka. Spotoma je pa klicala Petru:

— Požurite se, požurite se, gospod Cardinal. Morava ga dohiteti.

Mnogi filozofi so že dognali, da je razburjenost zelo nevarna razsodnost in da v navzočnosti ženske, posebno še ženske, kakršna je bila Jeanne Craigova, o treznem prevdanku ne more biti govora. V drugačnih razmerah bi bil Peter počil v ironičen smeh, češ, da Marvelka sploh nikogar ne more dohiti, izvzemši morda staro želvo, pa

še to samo če bi jo mučil revmatizem. Zdaj se mu je pa zdelo, da je našla v svoji ženski iznajdlivosti edini pravi način, kako ravnati. Tako zelo je vplivala nanj lepa spremljevalka. Bilo ga je sram, da sam ni prišel na to. Zato je brez ugovora ubogal Jeanno.

Omenili smo prigodo o prečudni perversnosti obrabljenih avtomobilov. In tako ni bilo prav nič presenetljivo, da se je Marvelka na en sam pritisk kljuge zdrnila iz dolgega spanja in začela navdušeno ropotati, da pokaže, kako se veseli nove naloge. Rdeča lučka na Gibbsovem motociklu je bila komaj izginila med drevjem, že je stari koleselj glasno škripal za njim.

— Vratil parka se je za hip ustavil, dočim sta se Peter in Jeanne ozirala na vse strani. Ko sta pa opazila rdečo lučico na cesti proti Wellbridge, je zavil Peter na levo in pogljal staro podrtijo na vso moč.

— Zdaj mi pa povejte vse, — je dejal svoji spremljevalki.

Craigova je nekaj časa lovila sapo, potem je pa začela:

— Šla sem mimo hiše in slučajno sem pogledala skozi okno. Zagledala sem Gibbsovo sliko, ki je rezal sliko iz okvira. Svetil si je z električno svetiljko tako, da sem dobro videla njegov obraz. Hitela sem k vratom, toda komaj sem jih odprla, je že odhajal skozi druga vrata. In tako sem hitela zopet nazaj, da bi ga prehitela... Ali ne morete voziti malo hitreje?

— Kaj ne drivita liki veter? — je odgovoril Peter. — Niti v svoji bujni mladosti Marvelka ni vozila hitreje. Če se sesede in zdrobi pod nama, ne bom kriv jaz.

— Že prav, toda ne pozabite, da morava dobiti ukradeno sliko.

— Ali veste, katero je ukradel?

— Seveda. Romney — lady Fairwatrovo.

— Tako? Čudim se, da je bil Gibbs tega zmožen. Človek bi mislil, da ne zna šteti do pet. Rad bi samo vedel, čemu mu bo ta slika, — je modroval Peter. — Ne spoznam se sicer v svetu zločincev, mislim pa, da je težko zastaviti takega starega mojstra.

— Morda hoče sliko zase, da jo bo gledal. So taki ljudje... O, glejte, zdaj sta ga izgubila. Za boga, požurite se! — Tamle je, hvala bogu! — je vzkliknil Peter, ko je Marvelka brez nezgode prevozila ovinek in se je rdeča lučka znova prikazala. — Je vas videl, ko ste vstopili v galerijo?

— Ne. Bil je obrnjen k meni s hrbtom, vrata sem pa odprla tiho.

— To je dobro.

Uboga žrtev ni slutila, da se mreža okrog nje krči. Zato je mirno nadaljevala svojo pot. Peter je pa na vso moč pogljal Marvelko za motociklom.

Nekaj časa sta molčala, dočim je Marvelka drvela s hitrostjo, katere bi bujna garažnikova fantazija ne bila slutila v nji. Segreti motor je hripavo brnel in razmeščana karoserija je ropotala tako, da celo lastnega glasu nista slišala. Kar je šinilo Petru v glavo nekaj, na kar je bil v naglici pozabil. Na svežem nočnem zraku je začel zopet trezno misliti.

— Čujte, — je vzkliknil.

— Kaj, — je vprašala in nastavila uho.

— Čemu pa počenjava vse to?

Spomini kancelarja Bülowa

Zadnji nemški cesar je bil teatralen in nepreračunljiv — Nekaj njegovih pri modarij

Kakor smo že zadnjič kratko poročali, so izšli v debeli knjigi spomini tretjega nemškega kancelarja po Bismarcku kneza Bülowa. K cesarjevi osebi se Bülow kot njegov kancelar, prej pa državni tajnik, opetovano vrača. Cesarja ne sovraži, prej bi lahko dejali, da ga pomiluje. Opazuje in sodi ga strogo. Viljem je bil vedno teatralen in nepreračunljiv. Navzlic svoji vestnosti kancelar nikoli ni vedel, kakšno mu cesar zagode. Tako je nastal n. pr. znani govor o Hunih l. 1900 v Bremerhavenu brez kancelarjeve vednosti. Prispeli so tja in v pristanišču so zagledali lesen oder. Nekateri so menili, da imajo gasilci vaje, drugi so pa mislili, da so postavili oder mornarji. V resnici je pa bil govorniški oder, na katerega se je pozpzel cesar, ki je imel vehementen govor o vojni. Med drugimi je izjavil, da nemška armada sploh ne bo imela ujetnikov, ker bo vse pobijala. Za vzor je navajal nemškimi vojakom Hune pod Atilo. Od tod psovka Huni, s katero so počastili med vojno Nemce zlasti Angliži.

Kancelar je takoj spoznal, kakšne posledice bo imela ta cesarjeva izjava. Zato je poskrbel, da noben berlinski list ni poročal o nji. Ni pa vedel, da je stal na strehi sosedne hiše poročevalec nekega zakonitega lokalnega lista, v katerem je bil drugi dan z debelimi črkami objavljen ves cesarjev govor. Nič ni pomagalo, da je cesar svoje izpade večkrat obžaloval in da se je Bülowu opetovano posrečilo v parlamentu zagladiti vtis cesarjevih govorov. V tujni vtisa cesarjeve nepremišljenosti ni mogel zagladiti. Po enem takih govorov je bil cesar sam tako ozlovoljen, da je dobil hud živčni napad in da se je moral odpeljati iz Berlina v svoj priljubljeni gradič Hubertusstock. Ves Berlin je bil že tako vajen, da so se ljudje norčevali iz cesarja, da so se imenitno zabavali, ko je prišlo nekoč v mestu do značilnega incidenta. Neki Madžar je vprašal po Brandenburških vratih (Das Brandenburger Tor), pa je zamenjal člen in dejal Der Brandenburger Tor. Policaj ga je seveda nahulil, češ, če si drzne še enkrat zasmejavati veličanstvo, mu že pokaže, kaj se to pravi.

Najbolje je karakteriziral Viljemov značaj knez Guido Henckel-Donnersmarck, ki ga je primerjal s posodo, v kateri meša nevidna roka kocke. Mišljal je, da ne bo videl, da je škoda, da hoče cesar vse delati sam, da pa pokvari vse, v kar vtakne svoj nos. Cesar je hotel res povsod imeti svoje prste. Nekoč je celo napravil načrt nove bojne ladje izredne hitrosti in zahteval je od mornariškega oddelka v ministrstvu izjavo, kako mu načrt ugaja. Urad je vpludno odgovoril, da ladja Njegovega Veličanstva res prekaša vse dotedanje bojne ladje po oborožitvi, hitrosti in opremljenosti, pa bistveno napako in sicer, da bi se takoj potopila, čim bi jo spustili na morje. S svojimi prismođarjami si je nakopal cesar doma in v inozemstvu mnogo sovražnikov. Tako ga je eden najboljših angleških vojskovodij Ro-

berts, smrtno sovražil, ker se je širokoustil, da je on sestavil in poslal cesarici Viktoriji načrt bitke, v kateri so bili Buri poraženi. Tudi avstrijskega nadvojvodo Franca Ferdinanda, ki je bil itak zelo nervozen in občutljiv, je spravil večkrat iz ravnotežja. Ko ga je nekoč sprejel na kolodvoru v Berlinu, mu je dejal: »Nikar ne misli, da sem prišel na kolodvor zavoljo tebe. Misli, da prispe italijanski prestolonaslednik.« Nekoč se je v Budimpešti začudil duhoviti Ferdinandovi opazki, rekoč: »Nisem mislil, da je Ferdinand tako bistroumen.« Nadvojvoda je pa kvitiral to neokusnost z besedami: »Kaj me je imel doslej za tepca?«

Vse svoje nerodnosti je pa cesar sproti pozabljal. Teatralnost ga je pogosto zapeljala tako daleč, da je dajal izjave in uganjal prismodarije, katerih se je njegova rodbina sramovala. V septembru 1901 se je sestal Viljem II. s carjem Nikolajem II. v svojem priljubljenem lovskem gradiču Rominten blizu pruske meje. V bližnjem ruskem mestecu je nastal ta čas požar in pogorelo je nad 150 poslopij, večinoma židovskih. Nemški cesar je oblekel uniformo ruskega maršala in odšel v dotično mestoce tolažiti pogorele. Prišel je v spremstvu adjutantov in na trgu je hotel nagovoriti prebivalstvo. Prebivalci so bili pa baš v sinagogi. Policaj jih je moral pritirati iz nje pred cesarja. In pred temi ubogimi židi se je nemški cesar v uniformi ruskega maršala po vseh pravih širokoustil. Sporočil jim je visoke pozdrave njihovega carja in veselo novico, da jim prinaša v njegovem imenu 5000 rubljev. Dolgovezni govor, katerega ni nihče razumel, ker je govoril nemško, je zaključil z vzklikom ruskemu carju v zelo slabi ruščini.

Ni čuda, da zadnji nemški cesar ni imel dobrih prijateljev. Celo mati ga ni imela rada. Ni mu mogla odpustiti, da je zahteval od umirajočega očeta v San Remu, naj se odpove prestolu, da ga zasede on. Viljemova mati ni nikoli vzljubila Nemčije. Zahtevala je celo, naj jo po smrti pokopljejo, zavito v angleško zastavo. Po smrti svojega moža je dejala, da ne žaluje samo za njim, temveč tudi za Nemčijo, katero da bo njen sin uničil.

Z astronomi ni nič

Angleški listi se pečajo z zadevo Evangeline Simonsove, ki je tožila svojega ženina, češ, da ji mora plačati okrog 200.000 Din odškodnine, ker ni držal obljube, da jo popelje pred oltar. To bi ne bilo nič posebnega, kajti takih junakov je na svetu mnogo, da ni prizadeti učenjak svetovnega slovesa, astronom oxfordске univerze prof. Henry George Scott Barrett. Nad 20 let je imel Barrett intimno razmerje z Evangelino in še nedavno ji je pisal takole: Zdaj moram osredotočiti vso pozornost na besede, ki ti jih pišem, ker ti hočem sporočiti nekaj, kar bo za naju velikega pomena. Draga Evangelina, bodi

prepričana, da postaneš moja žena in da boš srečna, če me vzameš.

Evangelina je bila vseh 20 let pripravljena stopiti v zakonski jarem, toda ženin je vedno sproti pozabljal na svojo obljubo. Leta so šla, ena hitro, druga počasi. Kaj čuda, saj so zvezdoslovci vajeni računati z astronomičnimi števili, z milijoni svetlobnih let, proti katerim je borih 20 let trenutek. Evangelina je pa zamašala, da postane Barrettova žena. Končno se je naveličala čakati in vložila je tožbo. Sirota je stara že 44 let, a Barrett je odločno izjavil, da se sploh ne namerava ženiti, češ, da ostane raje zvest svojim zvezdam. Sodnik je priznal zapuščenosti nevesti odškodnino, astronom pa tudi ni ugovarjal. K razpravi ni prišel, češ, da bi ne mogel pogledati svoji Evangelini v oči.

Preveč profesorskih kandidatov

Češkoslovaško prosvetno ministrstvo objavlja zanimivo poročilo o prevelikem številu profesorskih kandidatov. Ze pred leti se je pokazalo, da je na vse srednje šole prevelik naval kandidatov profesur. Ze zdaj čaka zaman 56 kandidatov profesur za matematiko in fiziko, 15 za opisno geometrijo, 70 za prirodopis in 25 za kemijo. Nekateri čakajo že nad leto dni, pa ne morejo dobiti službe. Samo učitelji telovadbe so bili letos skoraj vsi nameščeni. Gre pa za začasni pojav, kateremu bo sledila težka kriza, kajti vsa mesta učiteljev telovadbe bodo zasedle mlade moči. V ženski telovadbi je ta kriza že nastala.

Absolventi filozofskih fakultet imajo izgled, da dobe službo samo, če položijo izpit iz nemščine in po potrebi tudi iz latinščine. Profesorjev češčine in francoščine je že zdaj preveč. Studiranje zgodovine, zemljepisa in prirodoslovja je brez praktičnega pomena, ker absolventi nimajo nobenih izglelov, da bi dobili službo. Ze zdaj je 72 kandidatov profesur iz teh strok. In najstarejši čaka že dve leti. Še slabši je položaj kandidatov profesur za nemške srednje šole, na katerih skoro ni nad 60 let starih profesorjev. Zdaj čaka 134 kandidatov, ki bi radi dobili službo na nemških srednjih šolah, toda izglelov nimajo nobenih.

OTROŠKE NOGAVICE

ŽIGOM

K

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Spominjajte se slepih!

A. JIMKOVEC **K. SOŠS**
LJUBLJANA **MESTNI TRG**

M. Geršak
Ljubljana
kupuje
suhe gobe
fižol in orehe po
najvišji dnevni ceni

Danes ob 4., 1/8 in 1/4 10. zvečer!
Premiera!

Richard Tauber
Najboljši današnji tenorist — komorni pevec
v najnovejšem zvočnem vefilmu petja, sladkoopojnih arij, pevka in nepozabne vsebine.

POT K SLAVI

Muzikalno vodstvo: **PAUL DESSAU**
Sodeluje: **LUCIE ENGLISH**

Izven sporeda: 1. Zvočna humoreska »Pevci mojstri«. 2. Predobjava filmske operete »Tango ljubeznik«.

Nabavite si takoj vstopnice v predprodaji pri blagajni kina ob 10. dopoldne do pol 13. ure in od 14. ure dalje!

„Elitni kino Matica“
Telefon 2124

>Mali oglasi<

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas 5 Din.

Deske III. a za obijanje, kratke za mizarje, oblane za pode prodaja po zelo nizki ceni

»ILIRIJA«, LJUBLJANA,
Dunajska cesta šte. 46.
Telefon 2820 in 25—95. 71/T

English Lessons
Miss Farler
Ljubljana, Dvořakova ul. 3/III (hiša Tönnies). Vpraša se od 1. oktobra dalje od 12.—15. 2527

Žaganje hlodov
in raznih tramov, vse dolžine, proti odškodnini, kakor tudi dovoz tega iz vagona in na vagon sprejema po zmerni ceni in da skladišče na razpolago

FRAN ŠUSTAR, parna žaga
Ljubljana. — Telefon 2424.

Veliki katalog
za jesen in zimo, kakor tudi vzorce manufakturnega blaga, dobite **brezplačno**

ako to takoj zahtevate od trgovske in odpreme hiše

KASTNER I ÖHLER,
Zagreb, Ilica 4.

Strojepisni pouk

se vrši vsaki dan zvečer od 6. ure dalje. Tečaj za začetnike in izveščance. Učna ura 4 Din. Vpisovanje vsaki dan od 6.—1/8 ure zvečer. Christofov učni zavod, Ljubljana, Domo-branska c 7/L 2294

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mesni trg 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in solnčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo —: točno in solidno. —

Srečke za IV. razred
državne razr. loterije so dospele

Opozarjamo naše igralce, da je čas za obnovo srečk do 1. oktobra. Zrebanje pa se bo vršilo dne 6. oktobra. Kdor hoče igrati v V. razredu (milijonskem) naj pravočasno zamenja srečko, da ne bo prepozno. Nekaj srečk je tudi še za IV. razr. na razpolago.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

